NIILO JÄÄSKINEN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2011. március 17.[1]

I – Bevezetés

1. A Bíróság elé terjesztett egyesített ügyekben a hof van beroep te Brussel (Belgium) két, a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 1993. szeptember 27-i 93/83/EGK tanácsi irányelv[2] értelmezésével, különösen az említett irányelv 1. cikke (2) bekezdése a) és c) pontja rendelkezéseinek jelentésével kapcsolatos kérdést terjeszt elő előzetes döntéshozatalra.

2. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy a két, előtte folyamatban levő és egymással összefüggő jogvita megoldásához az említett irányelvben foglalt „műholdas nyilvánossághoz közvetítés" fogalmának értelmezése szükséges. Ezekben a jogvitákban részes felek egyrészt az Airfield NV (a továbbiakban: Airfield) és a Canal Digitaal BV (a továbbiakban: Canal Digitaal), illetve a Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (a belga szerzők, zeneszerzők és kiadók társasága, a továbbiakban a Sabam) (C-431/09. sz. ügy), másrészt csak az Airfield, illetve az Agicoa Belgium BVBA (a továbbiakban: Agicoa) (C-432/09. sz. ügy).

3. A jogvita alapjául az a kérdés szolgál, hogy az Airfield, amely műholdas televíziószolgáltatóként a nyilvánosság számára kínál előfizetéseket televíziócsatorna-csomagokhoz hozzáférés céljából (a továbbiakban: műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója), köteles-e engedélyt szerezni a szerzői jogi jogosultaktól azon a címen, hogy egy vele kapcsolatban álló társaság, a Canal Digitaal segítségével részt vesz a műsorsugárzó szervezet által szolgáltatott műsorok egyidejű és változtatás nélküli sugárzásában, ha ezek a szervezetek maguk már engedéllyel rendelkeznek e műsorok szellemi tulajdonjogi jogosultjaitól. Más szavakkal, azt kell meghatározni, hogy az alapügyhöz hasonló körülmények között eljáró műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltató végez-e szerzői jog és szomszédos jogok által védelemben

1 – Eredeti nyelv: francia.
2 – HL L 248., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 134. o.

részesülő művek felhasználására irányuló cselekményt, és ha igen, mennyiben.

4. A viszonylag összetett műszaki részletek mögött valójában elég egyszerű jogi kérdés áll. Lényegében arról van szó, hogy a 93/83 irányelv alapján milyen megítélés alá esik az a műsorsugárzó szervezettel szemben független szolgáltató, amely többé vagy kevésbé jelentős módon közreműködik a tipikus esetekben az említett szervezetet a műhold által sugárzott műsorhordozó jelek végső fogyasztóival, a nyilvánossággal összekötő közvetítési láncban.

II – Jogi háttér

A – *Az uniós jog*

A 93/83 irányelv

5. A 93/83 irányelv célja a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv[3] által az egységes audiovizuális térség létesítésének jogi keretfeltételében fennmaradt joghézag feloldása, amely meghozatalakor nem tartalmazott a szerzői jogokkal kapcsolatos rendelkezéseket[4].

6. A 93/83 irányelv (14) és (15) preambulumbekezdése így szól:

„(14) […] a megszerzendő jogokkal kapcsolatos jogbizonytalanságot, amely akadályozza a határokon átlépő műholdas sugárzást, a műholdas nyilvánossághoz közvetítés közösségi szintű meghatározásával kell megszüntetni; […] egyúttal azt is meg kell határozni, hogy a nyilvánossághoz közvetítés cselekményére hol kerül sor; […] ez a meghatározás azért is szükséges, hogy megakadályozza több nemzeti jog halmozott alkalmazását egyetlen műsorsugárzási cselekményre; […] a műholdas nyilvánossághoz közvetítés kizárólag akkor és abban a tagállamban történik, ahol a műsort hordozó jeleket a műsorsugárzó szervezet ellenőrzésével és felelősségével a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják; […] a műsort hordozó jelekkel kapcsolatos szokásos műszaki eljárások nem tekintendők a sugárzási lánc megszakításának;

3 – A 89/552/EGK tanácsi irányelv (HL L 298., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 224. o.), amelyet 1997-ben (HL L 202., 60. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 321. o.) és 2007-ben (HL L 332., 27. o.) felülvizsgáltak.

4 – Lásd a 93/83 irányelv (4), (5) és (12) preambulumbekezdését.

(15) […] a kizárólagos sugárzási jogok szerződés útján való megszerzése összhangban kell, hogy álljon azon tagállam szerzői és szomszédos jogi jogszabályaival, ahol a műsort műhold útján a nyilvánossághoz közvetítik".

7. A 93/83 irányelvnek a „Fogalommeghatározások" című I. fejezetében található 1. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontja értelmében:

„a) Ezen irányelv alkalmazásában »műholdas nyilvánossághoz közvetítés« az a cselekmény, amikor a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett a nyilvánosság általi vételre szánt műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják.

b) A műholdas nyilvánossághoz közvetítésre csak abban a tagállamban kerül sor, ahol a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett a műsorhordozó jeleket a műhold felé, majd onnan a Föld felé vezető megszakítatlan közvetítési láncba juttatják.

c) A kódolt műsorhordozó jelek esetén a műholdas nyilvánossághoz közvetítés akkor valósul meg, ha a kód feloldásához szükséges eszközt a műsorsugárzó szervezet vagy annak hozzájárulásával más bocsátotta a nyilvánosság rendelkezésére."

8. A 93/83 irányelvnek a műholdas műsorsugárzással kapcsolatos 2. cikke kimondja:

„A tagállamok kizárólagos jogot biztosítanak a szerző számára szerzői jogi védelemben részesülő műveinek műholdas nyilvánossághoz közvetítése engedélyezésére e fejezet rendelkezéseinek megfelelően."

A 2001/29/EK irányelv

9. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[5] (23) preambulumbekezdése értelmében „harmonizálni […] kell a szerzők nyilvánossághoz közvetítéshez való jogát. Ezt a jogot olyan tágan kell értelmezni, hogy lefedjen minden olyan nyilvánossághoz közvetítést, amikor a nyilvánosság nincs jelen a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen. Ez a jog magában kell, hogy foglalja a művek bármilyen vezetékes vagy vezeték nélküli közvetítését, illetve továbbközvetítését, ideértve

5 – HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

a sugárzást is. E jog más cselekményekre nem vonatkozik.[6]"

10. Ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében „[a] tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg."

B – *A nemzeti jog*

11. A szerzői jogokról és a szomszédos jogokról szóló, 1994. június 30-i belga törvény (a továbbiakban: a szerzői jogi törvény)[7] 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében: „[c]sak az irodalmi és művészeti mű szerzője jogosult, bármilyen eljárás útján, a mű nyilvánossághoz közvetítésére (ideértve a nyilvánosság részére való olyan rendelkezésre bocsátást is, amely során a mű az általa egyénileg megválasztott helyen és időpontban válik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé)[8]."

12. E törvénynek a „műholdas nyilvánossághoz közvetítéssel" kapcsolatos 49. és 50. cikke lényegében későbbi módosítás nélkül átveszi a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdése a)–c) pontjának rendelkezéseit.

III – A ténybeli háttér

13. Az Airfield belga társaság, Belgiumban TV Vlaanderen cégnév alatt nyújt digitális műholdas televíziós és rádiós szolgáltatást. Ennek keretében csomagot állít össze rádió- és televíziós csatornákból, amelyek műsorát előfizetőik műholdon keresztül hallgathatják, illetve nézhetik.

14. Az Airfield által a nyilvánosság számára kínált csomag kétféle típusú televíziós csatornát tartalmaz. Az egyik típus ingyenes és nem kódolt, általában „free-to-airnek" nevezett televíziós csatornákat jelent, amelyeket mindenki ingyenesen foghat műholdas antenna és műholdvevő segítségével, előfizetési kötelezettség nélkül. A másik típus olyan kódolt televíziós csatornákat jelent, amelyek műsorát csak a kód feloldása után lehet megtekinteni, amihez az Airfielddel előfizetési szerződést kell kötni, amely ezt követően az

6 – A C-306/05. sz. SGAE-ügyben 2006. december 7-én hozott ítéletének (EBHT 2006., I-11519. o) 30. pontjában a Bíróság rámutatott, hogy bár a 93/83 irányelv csak minimumharmonizációt ír elő a szerzői és szomszédos jogok védelmének egyes területeit illetően arra az esetre, ha a más tagállamokból származó adások nyilvánossághoz közvetítése műholdon keresztül vagy kábeles továbbközvetítés útján történik, a 2001/29 irányelv a védelemben részesülő művek minden nyilvánossághoz történő közvetítésére alkalmazandó.

7 – *Moniteur Belge*, 1994. július 27. 19297. o. Az említett törvény 1994. augusztus 1-jén lépett hatályba.

8 – A zárójelek között hivatkozott részt a 2005. május 22-i törvény iktatta be, amely a 2001/29 irányelvet ülteti át a belga jogba.

ügyfelei rendelkezésére bocsát egy, a kód feloldásához szükséges kártyát, az úgynevezett „smartcardot".

15. Szolgáltatásainak nyújtásához az Airfield a Canal Digitaal műszaki szolgáltatásait veszi igénybe, amely az Airfielddel azonos csoporthoz tartozó holland társaság, amely azzal egyenértékű szolgáltatásokat kínál a Hollandiában lakóhellyel rendelkező fogyasztók számára.

16. A Canal Digitaal szerződést kötött az Astra műholdas rendszert üzemeltető SES Astra társasággal, amelynek értelmében utóbbi a Canal Digitaalnak ezen a műholdon digitális televíziós és rádiós kapacitást ad bérbe.

17. Ezt követően a Canal Digitaal szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződést kötött az Airfielddel, amelyben kötelezettséget vállalt arra, hogy 2006 januárjától bérbe adja számára az Astrától bérelt kapacitást televízió- és rádiócsatornák Belgiumban és Luxemburgban való sugárzása céljából. A televíziós csatornák sugárzásával kapcsolatban a Canal Digitaal műszaki szolgáltatások nyújtására is kötelezettséget vállalt, többek között olyan átjátszásra, multiplexelésre (keverésre), tömörítésre, kódolásra és adatátvitelre, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az Airfield televíziós szolgáltatást sugározhasson Belgiumban és Luxemburgban.

18. Annak érdekében, hogy ügyfelei számára Flandriában (Belgium) műholdas digitális televíziós adást szolgáltathasson, az Airfield további szerződéseket kötött műsorsugárzó szervezetekkel, amelyeknek csatornái részei voltak műholdas televíziócsatorna-csomagjának. Műszaki szempontból ez utóbbiakkal való együttműködése az érintett televíziós csatornák továbbközvetítésének módja alapján eltérő. A kérdést előterjesztő bíróság a műsorhordozó jelek belga fogyasztóig történő továbbításának három módját különbözteti meg, tudniillik két közvetett és egy közvetlen módját, azzal, hogy a továbbközvetített műsorok minden esetben változatlanok maradnak.

– A műholdas televíziócsatorna-csomagban található televíziócsatornák továbbközvetítésének két közvetett módja

19. A két előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmében az „1. csoportként" nevesített első, úgynevezett közvetett továbbközvetítési esetben a belga műsorsugárzó szervezetek földi sugárzás útján továbbítják a műsoraikat hordozó nem kódolt jeleket a Canal Digitaal által Belgiumban létesített berendezéshez. A Canal Digitaal ezt követően tömöríti és kódolja a jeleket, majd azokat szélessávon átjátssza a Hollandiában levő állomására. Ez játssza át a jeleket azok kódolása után az Astra műholdra. A nyilvánosság számára ezek megjelenítéséhez szükséges kulcs

egy dekódoló kártyában található, amelyet a Canal Digitaal bocsát az Airfield rendelkezésére, majd az Airfield biztosít minden előfizetője számára.

20. A kérdést előterjesztő bíróság által leírt második közvetett továbbközvetítési típus, amely a „3. csoportnak" felel meg, abból áll, hogy a műsorsugárzó szervezetek egy másik műhold, például az Eutelsat útján továbbítják a Canal Digitaalnak a műsoraikat hordozó jeleket, nem pedig földi sugárzás útján. A Canal Digitaal a kódolt, nyilvánosság számára nem elérhető műholdas jelet Hollandiában vagy Luxemburgban fogja. Amennyiben szükséges, feloldja a kódot, majd a jelet újrakódolja, és az Astra műholdra sugározza. Az Airfield előfizetői e jeleket a Canal Digitaal által az Airfield rendelkezésére bocsátott különleges kártya segítségével dekódolhatják.

21. Az Airfield úgynevezett „carriage agreement"[9] vagy továbbítási megállapodás elnevezésű, műholdas televíziószolgáltatásra vonatkozó szerződéseket kötött azokkal a műsorsugárzó szervezetekkel, amelyek jelei ezzel a két továbbítási móddal érintettek.

22. Az említett szerződések értelmében az Airfield az említett szervezeteknek műholdas transzponder-kapacitást ad bérbe a televíziós műsoroknak Belgiumban, Hollandiában és Luxemburgban a televíziónézőkhöz történő sugárzása céljából. Az Airfield garantálja, hogy megszerezte a szükséges engedélyt a műhold üzemeltetőjétől annak érdekében, hogy bérbe adhassa ezt a kapacitást.

23. Ezenkívül az Airfield kötelezettséget vállalt arra, hogy a televíziós műsorok jelének a műholdra sugárzó központi állomás általi vételét követően a jelet tömöríti, multiplexeli, kódolja, valamint a sugárzás és vétel előtt átjátssza a műholdra.

24. E bérbeadás és szolgáltatásnyújtás címén a műsorszolgáltató díjat fizet az Airfieldnek. Részükről engedélyt adnak számára ahhoz, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójának előfizetői Belgiumban, Hollandiában és Luxemburgban egyidejűleg megtekinthessék az Astra műhold által sugárzott műsoraikat.

25. A műsorsugárzó szervezetek által az Airfieldre átruházott jogok, és az Airfield azon döntési lehetősége ellenértékeként, miszerint a területen vagy annak egy részén felveszi a csomagkínálatába a televíziós műsorokat, az utóbbi díjat fizet a műsorszolgáltatónak az érintett területen az előfizetőik által vett televíziós műsorok után.

9 – A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy hozzá csak az említett szerződések angol nyelvű változatát nyújtották be.

– A műholdas csomagban található televíziócsatornák közvetlen továbbközvetítésének módja

26. Ebben az esetben, amely a kérdést előterjesztő bíróság által leírt „2. csoportnak" felel meg, a továbbközvetítést azért nevezik „közvetlennek", mert az az Airfield és a Canal Digitaal műszaki segítsége nélkül valósul meg. A műsorsugárzó szervezetek ugyanis saját maguk vagy az Airfieldtől eltérő más szolgáltatók útján kódolják a műsoraikat hordozó jeleket a származási országban, és azt közvetlenül sugározzák az Astra műholdra. Az említett jeleket ezt követően a Földre sugározzák. A Canal Digitaal közreműködése csupán annyiból áll, hogy a szolgáltatóknak a helyes kódok alkalmazásával rendelkezésére bocsátja a kódoló kulcsokat, hogy később lehetővé tegyék az Airfield valamennyi előfizetőjének a műsorok megjelenítését a dekódoló kártyája segítségével.

27. A műsorsugárzó szervezetek e csoportja tekintetében az Airfield egy másik típusú szerződést kötött, az úgynevezett „head of agreementet". Az említett szervezetek engedélyt adnak az Airfieldnek azon televíziós műsoraik belgiumi és luxemburgi előfizetők általi vételére és egyidejű megtekintésére, amelyeket az Astra műholdon keresztül sugároznak.

28. A műsorsugárzó szervezetek által az Airfieldre átruházott jogok, és az Airfield azon döntési lehetősége ellenértékeként, miszerint a területen vagy annak egy részén felveszi a csomagkínálatába a televíziós műsorokat, az utóbbi díjat fizet a műsorszolgáltatónak az érintett területen az előfizetőik által vett televíziós műsorok után.

IV – Az alapeljárások, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

29. A Sabam egy belga kooperációs társaság, amely jogkezelő szervezetként szerzőket képvisel, méghozzá egyrészről a szerzői jogi védelemben részesülő művek harmadik fél általi felhasználásához szükséges engedély megadása révén, másrészről pedig a felhasználásért fizetendő díj beszedése során.

30. Az Agicoa Belgium[10] olyan közös jogkezelő szervezet, amely audiovizuális művek belga és nemzetközi szerzőit képviseli a videóklipek kivételével filmekkel és más audiovizuális művekkel kapcsolatos szerzői és szomszédos jogaik hasznosítása során. Ennek keretében beszedi a szerzőknek járó díjakat.

10 – Pontosabban az Agicoa Belgium, amely az alapeljárás felperese, amely tevékenységét a számára egyrészt a svájci jog szerint működő, az audiovizuális művek nemzetközi jogkezelő egyesülete által (AGICOA), másrészt a belga jog szerint működő korlátolt felelősségű kooperációs társaság, a beheers-en belangenvennootschap voor audiovisuele producenten (BAVP) által adott jogkezelési megbízások alapján végzi.

31. A Sabam és az Agicoa álláspontja szerint az Airfield, mint független műsorsugárzó szervezet, a Berni Uniós Egyezmény[11] értelmében újból sugározza a műsorsugárzó szervezetek által már sugárzott televíziós műsorokat. Úgy vélték, hogy a nyilvánossághoz történő újabb közvetítés tényénél fogva az Airfieldnek kiegészítő engedélyre van szüksége azon szerzők műveit tartalmazó kínálatának felhasználásához, amelyek jogainak a Sabam és az Agicoa a jogosultja.

32. Az Airfield és a Canal Digitaal válaszként előadta, hogy ők nem újbóli sugárzást hajtanak végre, hanem csupán műholdon keresztül kínálnak televíziós műsorokat a nyilvánosságnak a műsorsugárzó szervezetek megbízásából. Véleményük szerint kizárólag első és egyetlen műholdas sugárzásról van szó, amelyet műsorsugárzó szervezetek biztosítanak, amelynek során a szervezetek az Airfield és a Canal Digitaal szolgáltatásait csak a műszaki rész tekintetében veszik igénybe. A felperesek előadják, hogy csak a műsorsugárzó szervezetek hajtanak végre a 93/83 irányelvet átültető belga szerzői jogi törvény 49. és 50. cikke értelmében vett, szerzői jogi szempontból jelentőséggel bíró cselekményeket.

33. Mivel nem jutottak egyezségre, a Sabam keresetet nyújtott be az Airfield és a Canal Digitaal ellen (a C-431/09. sz. ügy), míg az Agicoa keresetet nyújtott be az Airfield ellen (C-432/09. sz. ügy) a szerzői jogról szóló törvény alapján a rechtbank van eerste aanleg te Brussel (a brüsszeli elsőfokú bíróság) elnökéhez. Utóbbi úgy ítélte meg, hogy az Airfield és a Canal Digitaal megsértette a Sabam és az Agicoa által kezelt szerzői jogokat és szomszédos jogokat, amennyiben azok előzetes engedélye nélkül közvetítettek műholdas televíziós szolgáltatáson keresztül a felperesek kínálatából származó védett műveket azoknak a televíziónézőknek, akik előfizettek az Airfield fizetős műsoraira.

34. Az Airfield és a Canal Digitaal fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Mivel úgy ítélte meg, hogy nem képes világos választ adni az előtte folyamatban levő két jogvitában az uniós jog értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban felmerült kérdésekre, a hof van beroep te Brussel az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a C-431/09. sz. és a C-432/09. sz. ügyekben azonosan megfogalmazott következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1. Ellentétes-e a 93/83 irányelvvel, ha a digitális műholdas televíziós szolgáltatónak be kell szereznie a jogosult engedélyét olyan tevékenység esetében, amely során a műsorsugárzó szervezet a műsorhordozó jeleit földi sugárzás útján vagy kódolt műholdas jel segítségével valamely

11 – Az 1979. szeptember 28-án módosított, az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény (1971. július 24-i egyezmény) (a továbbiakban: Berni Uniós Egyezmény).

tőle független digitális műholdas televíziós szolgáltató számára szolgáltatja, aki ezeket a jeleket egy vele kapcsolatban álló társaság közreműködésével kódolja és játssza át műholdra, majd ezt követően e jeleket a műsorsugárzó szervezet engedélyével televíziócsatorna-csomag részeként, azaz együttesen sugározzák a műholdas televíziós szolgáltató előfizetői részére, akik a műsorokat a műholdas televíziós szolgáltató által rendelkezésükre bocsátott dekódoló kártya vagy smartcard segítségével egyidejűleg és változatlanul tekinthetik meg?

2. Ellentétes-e a 93/83 irányelvvel, ha a digitális műholdas televíziós szolgáltatónak be kell szereznie a jogosult engedélyét olyan tevékenység esetében, amely során a műsorsugárzó szervezet a műsorhordozó jeleit tőle független digitális műholdas televíziós szolgáltató utasításai alapján műholdra juttatja, majd ezt követően e jeleket a műsorsugárzó szervezet engedélyével televíziócsatorna-csomag részeként, azaz együttesen sugározzák a műholdas televíziós szolgáltató előfizetői részére, akik a műsorokat a műholdas televíziós szolgáltató által rendelkezésükre bocsátott dekódoló kártya vagy smartcard segítségével egyidejűleg és változatlanul tekinthetik meg?

35. A Bíróság elnöke 2010. január 6-i végzésével a C-431/09. és a C-432/09. sz. ügyeket az írásbeli szakasz lefolytatása, valamint a tárgyalás és ítélet meghozatala céljából egyesítette.

36. Írásbeli és szóbeli észrevételeket, valamint a Bíróság által a tényállás tisztázása érdekében feltett kérdésekre adott válaszokat terjesztett elő együttesen az Airfield és a Canal Digitaal, valamint a Sabam, illetve az Agicoa. Az Európai Bizottság írásbeli és szóbeli észrevételeket is tett. A finn kormány kizárólag írásban tett észrevételeket.

V – Elemzés

A – *Az elfogadhatóságról*

37. Az Agicoa előzetesen azt állítja, hogy a 93/83 irányelv nem alkalmazandó az alapeljárásban, következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdés

elfogadhatatlan, mivel a kért értelmezés nem hasznos a kérdést előterjesztő bíróság számára az előtte folyamatban levő jogvita eldöntéséhez[12]. Azt állítja, hogy ezzel szemben a Berni Uniós Egyezmény 11ter. cikke (1) bekezdésének ii) pontjával[13] összefüggésben értelmezett 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése rendelkezéseit alkalmazni kell.

38. Ezen állítások alátámasztására először is arra hivatkozik, hogy a műholdas műsorsugárzással foglalkozó munkacsoport[14] 2003. május 6-i ülésén azt javasolta[15], hogy világos különbséget tegyenek „műholdas csomagszolgáltató [és] műsorsugárzó szervezet között, amennyiben annak tevékenysége szolgáltatások csomagjának összeállításából áll egy tagállamból kiindulva", ahogy az Airfield helyzete lenne a jelen ügyben. Ebből további magyarázat nélkül arra a következtetésre jut, hogy hatástalan lenne a nyilvánossághoz műhold általi közvetítés fogalmára hivatkozni, és hogy következésképpen a Bíróságnak nem kell választ adnia az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre.

39. Az Agicoa egyebekben azt állítja, hogy az őt érintő részében az alapeljárás nem tartozik a 93/83 irányelv tárgyi hatálya alá, mivel nem annak 1. cikke értelmében vett műholdról van szó[16].

40. Végül úgy véli, hogy a 93/83 irányelv nem alkalmazható annál a ténynél fogva, hogy a jelen ügyben a 93/83 irányelvben meghatározott határokon átnyúló jelleg nem áll fenn, legalábbis az Airfield ezt a jelleget sosem fejtette ki.

41. Az első jogalappal kapcsolatban, amely szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések nincsenek kapcsolatban az egyes alapeljárások tárgyával, vagy hipotetikusak, emlékeztetek arra, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás keretében az ügy sajátosságaira tekintettel a nemzeti bíróság van arra a legalkalmasabb helyzetben, hogy

12 – E tekintetben az Agicoa a C-390/99. sz. Canal Satélite Digital ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-607. o.) 19. pontjára, valamint a C-380/01. sz. Schneider-ügyben 2004. február 5-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-1389. o.) 22. pontjára hivatkozik, amelyek az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően kimondják, hogy „akkor utasítható el a határozathozatal a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan nem áll kapcsolatban az alapjogvita tényeivel vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azon ténybeli és jogi körülmények, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a feltett kérdésekre hasznos módon válaszolhasson".

13 – „Az irodalmi és művészeti művek szerzőinek kizárólagos joga, hogy engedélyt adjanak: […] ii) sugárzott mű mindenfajta, akár vezeték útján történő, akár vezeték nélküli nyilvános átvitelére, ha ezt az átvitelt az eredetihez képest más szervezet végzi."

14 – Az említett munkacsoport 2002. november 28-i első ülésének összefoglalója emlékeztet arra, hogy „[a]z érintett gazdasági szereplőkkel történt egyeztetést […] a [93/83 irányelv] alkalmazásáról szóló jelentés jelentette be". Ez az összefoglaló elérhető a Bizottság honlapján: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/satellite-cable/working-group-satellite_fr.pdf.

15 – A második ülés összefoglalója elérhető az interneten a Bizottság honlapján: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/satellite-cable/working-group-satellite-05-03_fr.pdf.

16 – Ezt a fogalmat az említett cikk úgy határozza meg, mint „minden olyan frekvenciasávon működő műhold, amely a távközlési jog szerint nyilvánosság általi vételre szánt jelek sugárzására vagy pedig zártkörű, egyéni kommunikáció céljára van fenntartva". Ezzel kapcsolatban lásd Tizzano főtanácsnok C-192/04. sz. Lagardère Active Broadcast ügyben 2005. április 21-én ismertetett indítványának (EBHT 2005., I-7199. o.) 33. és azt követő pontjait.

megítélje azt, hogy egyrészt az ítélethozatala szempontjából szükséges-e az előzetes döntéshozatal, másrészt a Bíróság számára feltett kérdések relevánsak-e[17]. Mivel ezek a kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozni, tekintettel arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell[18].

42. A jelen ügyben az ezt a feltételezést alátámasztó bizonyítékok nélkül nem lehet azt állítani, hogy az alapeljárás elbírálásához nem hasznos azoknak a kérdéseknek a megválaszolása, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság szükségesnek és egyben jogilag relevánsnak ítélt a Belgiumban alkalmazandó jog, különösen a szerzői jogi törvény végrehajtása mikéntjének meghatározásához, tekintettel a 93/83 irányelv követelményeire, emlékeztetve arra, hogy azt az említett tagállamban a hivatkozott törvény ültette át, amint azt a kérdést előterjesztő két előzetes döntéshozatalra utaló határozat hangsúlyozza.

43. Az Agicoa által előadott második és harmadik érv sem megalapozottabb. Ami az utóbbit illeti, az ítélkezési gyakorlatból következően a határon átnyúló jelleg hiányával kapcsolatos probléma[19] nem elfogadhatatlansági kifogást alapoz meg, hanem érdemi kérdést jelent[20]. Számomra tehát nem tűnik úgy, hogy a jelen ügyben a jogvita minden eleme egyetlen tagállamon belülre korlátozódik[21]. Ezen az alapon tehát az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem lehet elfogadhatatlannak nyilvánítani.

44. A tárgyaláson egyébként a Bizottság képviselője sajnálatát fejezte ki, hogy a hof van beroep te Brussel nem fejezte ki magát világosabban az alapeljárásokra alapot adó tényállások tekintetében. Előadta, hogy a Bizottság csak az alapeljárásban részes felek megjegyzéseit elolvasva ismerte meg teljes egészében az ügy körülményeit, és ezért ki

17 – Lásd a C-467/08. sz. Padawan-ügyben 2010. október 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-10055. o.) 21. és azt követő pontjait és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint Trstenjak főtanácsnok említett ügyben ismertetett indítványának 48. pontját.

18 – Erre a vélelemre a Bíróság az utóbbi időben a C-45/09. sz. Rosenbladt-ügyben 2010. október 21-én hozott ítéletében (EBHT 2010., I-9391. o.) emlékeztetett.

19 – Szeretném pontosítani, hogy a műholdas műsorsugárzással foglalkozó munkacsoport 2003-ban tartott második ülésén vetette fel ezt a problémát. A fent említett kivonat, amelyet az Agicoa idéz, így folytatódik: „[e] tekintetben a Bizottság szervezeti egységei emlékeztettek arra, hogy csak a határon átnyúló vonatkozású tevékenységeket lehet a [93/83 irányelv] keretében figyelembe venni, valamint hogy a nemzeti csatornáknak a belföldi nyilvánosság általi vétel céljából műholdas csomagszolgáltató általi továbbközvetítésére irányuló tevékenység nem tartozik az említett, az EK-Szerződésnek a letelepedés szabadságára és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó 43. és 49. cikkén alapuló [i]rányelv hatálya alá."

20 – A C-254/98. sz. TK-Heimdienst-ügyben 2000. január 13-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-151. o.) 14. és 15. pontja.

21 – Az előzetes döntéshozatalra utaló két határozat szerint ugyanis a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója belga társaság, amely egy holland társasággal működik együtt, a műsorhordozó jeleket mind Hollandiában, mind Luxemburgban lehet venni, és a műholdas úton sugárzott műsorok az Európai Unió több tagállamából származnak, valamint azokat különböző területeken, különösen Belgiumban és Luxemburgban letelepedett közönség nézheti.

kívánja egészíteni írásbeli észrevételeit[22]. Fel lehet tehát tenni azt a kérdést, hogy az egyes előzetes döntéshozatal iránti kérelmek kellően pontosan vannak-e megfogalmazva ahhoz, hogy a Bíróság azokról döntést hozhasson.

45. A Bírósághoz eredetileg benyújtott, majd ezt követően az írásbeli és szóbeli szakasz keretében tudomására hozott tényezőkre tekintettel az a véleményem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság meghatározta a kérdések ténybeli hátterét, amelyeket a Bíróság követelményeinek megfelelően terjesztett elő[23]. A ténybeli adatokat a hof van beroep te Brussel ugyan valóban kissé bonyolult módon írta le, de az nem tartalmazott olyan kétértelműséget, amely félrevezetné az olvasót. A Bizottság által említett nehézség véleményem szerint abból az általa kialakított előfeltételezésből fakad, hogy az alapeljárások csak egyetlen fajta tevékenységre vonatkozhatnak.

46. Következésképpen úgy vélem, hogy választ kell adni a fent hivatkozott két előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre, mégpedig úgy, ahogyan azokat a Bíróság elé terjesztették, vagyis a 93/83 irányelv rendelkezéseire tekintettel.

47. Az erre vonatkozó javaslataim néhány általános észrevételt követően a kérdést előterjesztő bíróság által alkalmazott különbségtételt fogják követni, egyrészt annak módja szerint, hogy a műsorsugárzó szervezetek milyen módon közvetítik tovább a műsoraikat hordozó jeleket a műholdra az Airfield és a Canal Digitaal közreműködésével (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés) másrészt annak módja szerint, ahogy műsoraikat ennek a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatónak, valamint a vele kapcsolatban álló társaságnak a segítsége nélkül közvetítik (az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés) az alapeljárás alapjául szolgáló ügy tényeinek összefoglalásában leírt körülményeknek megfelelően.

B – *Előzetes észrevételek*

48. Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság a két előzetes döntéshozatal iránti kérelmének indokolásában kiemelte, a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdése a)–c) pontjának elfogadásával a jogalkotó a jogbiztonság közösségi szinten történő megteremtése céljából az ebben az irányelvben foglalt „műholdas nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát kívánta

22 – A Bizottság jelezte, hogy mivel kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az Airfield által végrehajtott sugárzás elsődleges közvetítés, amint azt az írásbeli beadványaiban feltételezte, vagy, éppen ellenkezőleg, továbbközvetítés, nem kívánja módosítani eredeti álláspontját arra az esetre, ha a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a jelen ügyben elsődleges közvetítésről van szó, hanem a másik feltevésre is válaszul további elemekkel kívánja kiegészíteni azt.

23 – Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint tudniillik (lásd különösen a C-338/04., C-359/04. és C-360/04. sz., Placanica és társai egyesített ügyekben 2007. március 6-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-1891. o.] 34. pontját, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot) olyan módon, hogy nemcsak a Bíróság lesz képes hasznos választ adni az alapeljárás eldöntéséhez, hanem a tagállamok kormányainak, valamint más érdekelt feleknek is volt lehetősége észrevételeket tenni az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének megfelelően.

meghatározni, amely a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyául szolgál.

49. A 93/83 irányelv (14) preambulumbekezdéséből ugyanis kitűnik, hogy az említett cikk célja a megszerzendő jogokkal kapcsolatos, a határokon átnyúló műholdas sugárzást akadályozó jogbizonytalanság megszüntetése[24] Ezenkívül ennek a fogalomnak a „közösségi szintű" meghatározása szükségesnek tűnt, hogy megakadályozza több nemzeti jog halmozott alkalmazását egyetlen műsorsugárzási cselekményre, tekintettel a műholdas sugárzás potenciálisan nagy területi hatására[25].

50. Ebből a célból a 93/83 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése nagyon pontosan meghatározza a „műholdas nyilvánossághoz közvetítés" fogalmát ezen irányelv alkalmazásában, amely a nyilvánossághoz közvetítés cselekményének helyét is meghatározza, egyedüli kapcsolódási pontként a tagállamok jogára történő utalás nélkül a sugárzás eredeti államát megjelölve. Ez önálló, vagyis az Unió jogára sajátosan jellemző fogalom, azt tehát egységesen kell értelmezni. Állandó ítélkezési gyakorlat, hogy[26] az ilyen fogalmat nemcsak az érintett rendelkezésben használt szavakra tekintettel kell értelmezni, hanem annak a fentiekben említett céljainak is megfelelően[27], és annak összefüggéseinek fényében, figyelemmel különösen a tárgyban kötött nemzetközi egyezményekre, valamint az uniós jog olyan kapcsolódó aktusaira, mint a 2001/29 irányelv[28].

51. A jelen ügy keretében a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a televíziós műsoroknak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdésben meghatározott feltételezések szerinti sugárzását, amelyek többé vagy kevésbé jelentős módon egy műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója közreműködését is jelentik, úgy kell-e megítélni, hogy:

– egyetlen, műholdas nyilvánossághoz közvetítés jön létre, amely csak a műsorsugárzó szervezetnek tulajdonítható,

24 – Az említett célt a 93/83 irányelv (5) preambulumbekezdése is tartalmazza.

25 – Lásd a Bizottság 93/83 irányelvre vonatkozó javaslatának (COM(91) 276 végleges) 33. és azt követő oldalait, a Bizottság ezen irányelv alkalmazásával kapcsolatos jelentését (COM(2002) 430 végleges), különösen a 6–8. oldalát, valamint a C-293/98. sz. Egeda-ügyben 2000. február 3-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-629. o.) 15., 20. és 21. pontját, valamint a fent hivatkozott Lagardère Active Broadcast ügyben 2005. július 14-én hozott ítélet 42. pontját.

26 – Lásd a fent hivatkozott Padawan-ügyben hozott ítélet 31. és azt követő pontjaiban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint Trstenjak főtanácsnok említett ügyben ismertetett indítványának 61. és azt követő pontjait, amelynek megállapításai véleményem szerint alkalmazhatóak a jelen esetre.

27 – Lásd többek közt a fent hivatkozott Lagardère Active Broadcast ügyben hozott ítélet 26. és azt követő pontjait.

28 – Lásd különösen a Berni Uniós Egyezményt, valamint a Szellemi Tulajdon Világszervezete Genfben 1996. december 20-án aláírt szerzői jogi szerződését (a továbbiakban: WIPO szerzői jogi szerződés). A „nyilvánossághoz közvetítés" ezekben a szövegekben található fogalmának, és ugyanennek a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésében található fogalmának összefüggéseivel kapcsolatban lásd Sharpston főtanácsnok fent hivatkozott SGAE-ügyben ismertetett indítványának 35. és azt követő pontjait, valamint a C-403/08. sz., Football Association Premier League és társai ügyben még folyamatban levő ügyben Kokott főtanácsnok indítványának 127. és azt követő pontjait.

aki így egyedül köteles az így sugárzott műsorokhoz kapcsolódó szerzői jogokat megszerezni;

– vagy, éppen ellenkezőleg, két különböző műholdas nyilvánossághoz közvetítés jön létre, egy első, amely a műsorsugárzó szervezettől az elsődleges közvetítés közönsége, a második pedig a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójától az annak előfizetőiből álló közönség felé[29] zajlik, amely azt jelentené, hogy mindkét cselekmény esetében figyelembe kell venni a szerzői jogokat.

52. Összességében hangsúlyozom, hogy az egyidejű sugárzás fogalmával kapcsolatos félreértések kockázatát el kell kerülni. Ellentétben az eltérő időben történő sugárzástól, az ilyen továbbközvetítés, amelyet a Sabam a tárgyalás során pontosításként „közvetlen újbóli sugárzásnak" minősített, párhuzamosan zajlik, vagyis ugyanabban az időpontban, és ugyanazzal a tartalommal, mint a műsor eredeti sugárzása, a 93/83 irányelvvel szorosan összefüggő 89/552 irányelv[30] értelmében vett úgynevezett „elsődleges közvetítés". Párhuzamos, és nem egymást követő jellegük ellenére ezt a két sugárzást meg kell különböztetni egymástól azon szerzői jogok tekintetében, amelyet megalapozhatnak[31].

53. A tárgyalás során a Bizottság előadta, hogy írásbeli észrevételeiben kitért arra az esetre is, ha az Airfield esetleg a műsorok elsődleges közvetítését hajtaná végre, amelynek tevékenysége – amelyet csak sugározható anyag gyártói látnának el – ekkor egy műsorsugárzó szervezetéhez lenne hasonlítható, amelynek ebben az esetben kétségtelenül meg kellene szereznie a szerzők engedélyét a műholdas nyilvánossághoz való közvetítés végrehajtásához. Mindazonáltal tekintettel a Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megszövegezésére, számomra úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által előadott feltételezés egészen más, tudniillik,

29 – Jelzem, hogy a 93/83 irányelv a „sugárzási jogok megszerzésével" kapcsolatos 3. cikkének (2) bekezdése értelmében „a jogkezelő szervezet és a műsorsugárzó szervezet közötti, a művek meghatározott csoportjára vonatkozó kollektív szerződés kiterjeszthető az azonos csoportba tartozó azon jogosultakra is, akiket a jogkezelő szervezet nem képvisel, feltéve hogy [...] a műholdas nyilvánossághoz közvetítés az ugyanazon műsorsugárzó általi földi sugárzással egyidejűleg történik [...]". E keretek közt a műsorsugárzó szervezet csak akkor alkalmazhatja a leírt rendszert, ha a műholdas nyilvánossághoz közvetítéssel párhuzamosan elsődleges közvetítés is zajlik.

30 – A 89/552 irányelv 1. cikke a) pontjának a 93/83 irányelv elfogadásának időpontjában alkalmazandó változata kimondja: „[e]nnek az irányelvnek az alkalmazásában »televíziós műsorszolgáltatás« a közönség számára vételre szánt, vezetékes vagy az éterben kezdeményezett műsorszolgáltatás, beleértve a műholdas műsorszolgáltatást is, kódolatlan vagy kódolt formában. Ide tartozik a vállalkozások közötti műsorok közvetítése, amelyek célja a közönségnek való továbbítás [...]". Ezzel szemben számomra úgy tűnik, hogy a 93/83 irányelv csak az elsődleges műholdas közvetítésekre vonatkozik, emlékeztetek azonban arra, hogy a vezetékes továbbközvetítést is szabályozza.

31 – Részletesebben lásd a 93/83 irányelv vezetékes sugárzással kapcsolatos 1. cikkének (3) bekezdését, amely szerint: „[e-]zen irányelv alkalmazásában »vezetékes továbbközvetítés« a másik tagállamból származó, a nyilvánosság általi vételre szánt televíziós vagy rádiós műsor vezetékes vagy vezeték nélküli – ideértve a műholdas közvetítést is – eredeti közvetítésének egyidejű, változatlan és teljes terjedelmű, kábeles vagy mikrohullámos rendszeren keresztüli, nyilvánosság általi vételre szánt továbbközvetítése".

hogy az Airfield csak közvetlen továbbközvetítést végez, amely megismétli az eredeti közvetítést, és azzal párhuzamosan egy műsorsugárzó szervezet közvetítését is. Ez a két kérdés ugyanis kifejti, hogy a műsoroknak az Airfield előfizetői általi megjelenítése „egyidejűleg és változatlanul" megy végbe, amely magában foglalja azt is, hogy azok ugyanabban az időben elérhetők, mint az Airfield rendszerétől eltérő sugárzási rendszerben hozzáférhető műsorok, amelyeket az a műsorsugárzó szervezet közvetít, amely az Airfield számára is nyújt szolgáltatást.

54. Az alapeljárás keretében meg kell állapítani, hogy a műsorsugárzó szervezet és a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója gazdasági és szervezeti szempontból külön szolgáltató, mi a helyzet azonban a jogi szemponttal, vagyis a szerzői jog által védett művek felhasználásával kapcsolatban? A válasz tétje nagy, mivel a fenti első esetben a szerzők a felhasználás engedélyezésére vagy annak megtiltására vonatkozó joguk alapján csak egyetlen, a műsorsugárzó szervezetek által fizetett díjazást kapnának, míg a második esetben ezenkívül a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója által fizetett díjazásban is részesülnének.

55. Megjegyzem, hogy a finn kormány úgy véli, hogy a 93/83 irányelv rendelkezései alapján nem lehet a két előzetes döntéshozatalra utaló határozatban előterjesztett kérdéseket megválaszolni, és hogy az Egeda-ügyben hozott ítéletnek[32] megfelelően a tagállamok jogára kell hagyatkozni annak meghatározása érdekében, hogy melyik szervezet végzi a „műholdas nyilvánossághoz közvetítést", melyiknek kell tehát megszerezni a televíziós műsorok szerzőinek engedélyét. Nem értek egyet ezzel az állásponttal, mivel az előkészítő munkálatokból kitűnik, hogy a 93/83 irányelv 1. cikkének célja egyrészt annak meghatározása volt, hogy milyen műsorsugárzási cselekmény minősül műholdas nyilvánossághoz közvetítésnek, valamint hogy ki a felelős az ilyen cselekményért, ami e személy számára a felhasználási jogok megszerzésének szükségességét is maga után vonja[33].

C – A műholdas csomagban található televíziócsatornák közvetett továbbközvetítésének keretében megszerzendő engedélyről

56. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a hof van beroep te Brussel lényegében azt kérdezi, hogy ellentétes-e a 93/83 irányelvvel, hogy valamely műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója az alapeljárásban fennálló körülmények között köteles legyen beszerezni a jogosultak engedélyét a televíziócsatornák műsorsugárzó szervezet általi közvetett továbbközvetítése esetében a védelemben részesülő művek közvetítésére vonatkozóan.

32 – Hivatkozás fent, annak 25. és azt követő pontjai. Lásd továbbá e tekintetben a fent hivatkozott SGAE-ügyben hozott ítélet 30. pontját.

33 – Lásd az irányelv eredeti tervezetének (COM(91) 276 végleges), 33. o., 3. pontját és az irányelv módosított tervezetét (COM(92) 526 végleges, különösen a 7. o.).

57. Az érintett cselekmények közvetett jellege[34] abból adódik, hogy a műsorsugárzó szervezet vagy földi sugárzás útján, vagy kódolva, műholdon keresztül nem egyedül, hanem az Airfield segítségével szolgáltatja a műsorait hordozó jeleket, amely utóbbival kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság leszögezi, hogy független az említett szervezettől. Ez a műholdas televíziószolgáltató konkrétan egy vele kapcsolatban álló társaság, tudniillik a Canal Digitaal közreműködésével kódoltatja a jeleket, majd ezt követően átjátssza azokat az Astra műholdra.

58. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolásához emlékeztetni kell arra, hogy a 93/83 irányelv 2. cikke kimondja, hogy kizárólag a szerzői jogi védelemben részesülő mű szerzője, aki e jogok jogosultja, engedélyezheti az említett mű műholdas nyilvánossághoz közvetítését. A jelen ügyben a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) és c) pontja a releváns szabály, amelyek meghatározzák a műholdas nyilvánossághoz közvetítés fogalmát ezen irányelv alkalmazásában.

59. Ezek a rendelkezések rámutatnak arra, hogy több szempontot kell figyelembe venni ahhoz, hogy a szóban forgó cselekményt „műholdas nyilvánossághoz közvetítésnek" lehessen minősíteni, amelyhez szükség van a sugárzott műhöz kapcsolódó jogok jogosultjának engedélyére.

60. Az alapeljárásban részt vevő felek egyetértenek azokban a tényezőkben, amelyeket a Bíróságnak meg kell vizsgálnia, álláspontjuk azonban eltér az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válaszok tekintetében. Egyrészt az Airfield és a Canal Digitaal úgy véli, hogy a 93/83 irányelvbe ütközik, hogy a műholdas televíziócsatornacsomag szolgáltatóját a műsorok szerzőitől külön engedély beszerzésére kötelezzék, mivel közreműködése pusztán egyszerű műszaki szolgáltatásokat jelent. Másrészt az Agicoa és a Sabam az ellenkezőjét állítják, előadva, hogy nemcsak a műsorsugárzó szervezetek, hanem az említett műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója is „műholdas nyilvánossághoz közvetítést" végez.

61. Összességében megjegyzem, hogy a 93/83 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében foglalt „műsorhordozó jelek" fogalma nem okoz problémát. Semmiféle kétség nem merült fel a tekintetben, hogy az alapeljárásban érintett jeleket ilyennek lehet minősíteni.

62. Az Agicoa és a Sabam azzal érvel, hogy az említett jeleket a műholdas televíziócsatornacsomag szolgáltatójának szánták, nem pedig a

34 – Tudniillik a kérdést előterjesztő bíróság által felvázolt „1. és 3. csoport", ellentétben a „2. csoporttal", amelynek a tartalmára a tényállás keretében korábban emlékeztettem.

nyilvánosságnak, mint olyan, míg az Airfield és a Canal Digitaal véleménye szerint nem az említett szolgáltató végzi a nyilvánossághoz közvetítést, különösen nem a műholdra átjátszás szakaszában.

63. Az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a „nyilvánosság" fogalma a 93/83 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a nagy nyilvánosságra utal, ellentétben a szakemberekkel[35]. Ki kell tehát zárni a „műholdas nyilvánossághoz közvetítés" minősítésből a továbbközvetítési cselekmények azon részét, amely a jeleknek egy olyan szakértő általi vételéből áll, mint az Airfield. A kérdést előterjesztő bíróság azzal a feltételezéssel élt, hogy a cselekmény a műsorhordozó jeleknek egy műsorsugárzó szervezet általi szolgáltatásával kezdődik, és azzal végződik, hogy a műholdas televíziószolgáltató előfizetői végül megnézhetik az érintett műsorokat teljes egészükben, elhalasztás vagy elferdítés nélkül. Véleményem szerint, még ha csak potenciális is[36], egyedül az érintett nyilvánosság rendelkezik relevanciával az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tekintetében.

64. A jelen ügyben az Airfield tevékenységével érintett közönség azokból a személyekből áll, amelyek előfizetői szerződést kötöttek vele. A műsorsugárzó szolgáltató megcélozhat az utóbbi által megcélzottól eltérő közönséget is, mivel azok közül a szolgáltatók közül, amelynek a műsorai szerepelnek az Airfield csomagjaiban, egyik sem tartotta fenn kizárólagosan neki a jelei terjesztését. Márpedig ezt az „új közönség" meglétén alapuló megközelítést állapította meg a Bíróság a fent hivatkozott SGAE-ügyben hozott ítéletében a „műholdas nyilvánossághoz közvetítésnek" a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésében foglalt fogalmával kapcsolatban[37], amely lényegét tekintve a 93/83 irányelv 2. cikkének helyébe kíván lépni[38]. A jelen ügyben el kell választani az eredetileg a műsorsugárzó szervezet által végrehajtott nyilvánossághoz közvetítést, amelyet ingyen foghat minden, megfelelő hozzáférést biztosító eszközzel rendelkező személy, valamint a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója által végzett közvetítést, amely csak azon előfizetők számára érhető el, akik rendelkeznek

35 – A 93/83 irányelv értelmében vett „nyilvánosság" fogalmával kapcsolatban lásd a fent hivatkozott Lagardère Active Broadcast ügyben hozott ítélet 31. és azt követő pontjait, amely a C-89/04. sz. Mediakabel-ügyben 2005. június 2-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-4891. o.) 30. pontjára hivatkozik, amely ennek a fogalomnak a 89/552 irányelv értelmében vett értelmezésével kapcsolatos. A Bíróság erre a két ítéletre támaszkodott, amikor ugyanezt a fogalmat a 2001/29 irányelv értelmében értelmezte a fent hivatkozott SGAE-ügyben hozott ítélet 37. és azt követő pontjaiban.

36 – Közömbös, hogy a sugárzott műsorokat ténylegesen megjelenítik-e, vagy sem, ugyanúgy, ahogy egy könyv esetében is csak a műnek a nyilvánosság számára történő elérhetővé tétele szolgál a szerzői jogdíjak beszedésének alapjául eladás esetén.

37 – A fent hivatkozott SGAE-ügyben hozott ítéletének 40. és azt követő pontjaiban a Bíróság a Berni Uniós Egyezmény rendelkezései alapján rámutatott, hogy „ilyen [szobákban elhelyezett televíziókészülékek útján közvetített művek] közvetítés[e] a mű közvetítésével célba vett eredeti közönségtől eltérő közönség, vagyis már egy új közönség számára történik". Ebből következően az érintett műsorok vétele egy szélesebb nyilvánosságnak szánt, olyan független cselekmény, amellyel a sugárzott művet egy új közönséghez közvetítik, az ilyen nyilvános vétel esetén már felmerül a szerző kizárólagos engedélyezési joga. Lásd továbbá a C-136/09. sz. Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon ügyben 2010. március 18-án hozott végzés 38. és azt követő pontjait, valamint Kokott főtanácsnok fent hivatkozott Football Association Premier League és társai ügyben ismertetett indítványának 118. és azt követő pontjait.

38 – Lásd ebben az értelemben B. Hugenholtz: „Nouvelle lecture de la Directive Satellite-Câble: passé, présent, avenir", *Convergence, droit d'auteur et télévision transfrontière,* IRIS Plus 2009-8, Observatoire européen de l'audiovisuel, Strasbourg, 10. o., amely szerint a 2001/29 irányelv 3. cikke olyan általánosan megfogalmazott nyilvánossághoz közvetítési jogot határoz meg, hogy az valószínűleg a műholdas műsorsugárzást is magában foglalja. Megjegyzem azt is, hogy az említett irányelv (23) preambulumbekezdése kimondja, hogy ezt a jogot tágan kell értelmezni, az magában foglalja a művek bármilyen vezetékes vagy vezeték nélküli közvetítését, illetve továbbközvetítését, amikor a nyilvánosság nincs jelen a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen, különösen a sugárzást.

dekódoló kártyával. Mivel a közönség eltér, a két szereplő gazdasági érdekei, amelyek a két előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmében függetlenek, szintén eltérnek[39].

65. A tárgyaláson az Airfield elismerte, hogy a szerzők különleges engedélye és ebből következően részükre díjazás megfizetése lenne szükséges a jelen ügyben nem igazolt azon feltételezés esetében, ha az általa végzett továbbközvetítés időben eltérne a műsorsugárzó szervezetek által végzettől. Mindazonáltal a Sabamhoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy nem számít, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója által végzett sugárzás halasztott vagy, mint az alapeljárásokban, egyidejű. Ahhoz, hogy külön felhasználási cselekmények megvalósulását lehessen megállapítani, az alapvető szempont az, hogy az Airfield különleges célcsoportra, tudniillik a műsorok csoportosítása által kifejezetten megcélzott közönségre tekintettel cselekedett, amely cselekmény hozzáadott gazdasági értéket jelent a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója számára.

66. Az Airfield saját közönségét úgy határozza meg, hogy televíziócsatorna-csomagokat alakít ki, amelyek a fogalom meghatározása szerint az azt alkotó csatornáktól eltérő audiovizuális terméket alkotnak. Ahogy a Bizottság azt a tárgyaláson jelezte, lehet szó az Airfield általi elsődleges közvetítésről vagy újbóli sugárzásról, azonban a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójának mindkét esetben a jogosulttól származó saját engedéllyel kell rendelkeznie. Véleményem szerint az egyetlen elfogadható kivétel az az eset lenne, ha egy, a szerzőkkel kötött szerződéses megállapodás alapján és a nemzeti joggal összhangban[40] a műsorsugárzó szervezet átadhatta volna engedélyét az egyidejű továbbközvetítést végző műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójának. Márpedig ez a lehetőség a jelen ügyben kizártnak látszik, tekintettel a tárgyaláson a Sabam által előadottakra, amelyben kifejtette, hogy az általános engedélyre és díjazásra vonatkozó szerződések, amelyeket az érintett műsorsugárzó szervezetekkel kötött, megkövetelik, hogy azok maguk biztosítsák a védelemben részesülő művek sugárzását, és kifejezetten kizárják annak a lehetőségét, hogy harmadik személy útján terjesszék vagy újból sugározzák azokat a műsorokat, amelyekkel kapcsolatban a szerzői jogok jogosultjától erre engedélyt kaptak.

39 – Valamely szolgáltató által végrehajtott önálló felhasználási cselekmények figyelembevételével és az általa abból szerzett gazdasági előnnyel kapcsolatban lásd Sharpston főtanácsnok fent hivatkozott SGAE-ügyben ismertetett indítványának 56., 57. és 64. pontját, amely La Pergola főtanácsnoknak a fent hivatkozott Egeda-ügyben ismertetett indítványában e tekintetben kialakított álláspontjára hivatkozik. A közvetítés haszonszerzési célját a Bíróság a fent hivatkozott SGAE-ügyben hozott ítéletének 44. pontjában állapította meg.

40 – Lásd a 93/83 irányelv (15) preambulumbekezdését.

67. Miután hangsúlyozták, hogy a 93/83 irányelv nem határozza meg világosan a „cselekmény, amikor a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett [...] juttatják" fogalmát az említett irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében, az Airfield és a Canal Digitaal úgy vélik, hogy egyszerű alvállalkozóként járnak el, és csak műszaki segítséget nyújtanak a műsorsugárzó szervezetek számára, mivel maguk sem a közvetített műsorok tartalmáról, sem azok sugárzásának időpontjáról nem döntenek[41].

68. A tárgyaláson a Bizottság úgy vélte, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója mindezzel együtt műsorsugárzó szervezetként járt el, mivel legalábbis utasításokat ad, és elvégzi a televíziócsatornák csoportosítását. Az Agicoa és a Sabam cáfolják az Airfield és a Canal Digitaal elemzését azzal az indokkal, hogy az utóbbiak a „megkönnyítő" szerepét játszották a műsorsugárzó szervezetek tekintetében, amelyekkel a szerződést megkötötték.

69. Megjegyzem, hogy a jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés értelmében a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy „a műsorsugárzó szervezet a műsorhordozó jeleit […] műholdas digitális televíziós szolgáltató számára szolgáltatja". Ebből következően úgy tűnik, hogy valóban az említett szervezet jelenti a közvetítés eredetét. A kérdés az, hogy ez a szervezet, és nem az Airfield-e az, aki a műholdas nyilvánossághoz közvetítés esetében a 93/83 irányelv értelmében releváns „bejuttatás cselekményét" elvégzi, vagy mint egyszerűen a sugározható anyag gyártója, pusztán azt az audiovizuális tartalmat szolgáltatja-e, amelynek műholdas sugárzását az Airfield és a Canal Digitaal jogi és műszaki ellenőrzése alatt hajtják végre.

70. Véleményem szerint a válasz az Airfield által a műsorsugárzó szervezetekkel kötött továbbítási szerződésekben található. A „carriage agreement" típusszerződés 7.2. pontja szerint, amely az ügy iratai közt megtalálható, az Airfield rendelkezik azzal a döntési joggal, hogy megválassza azokat a televíziós műsorokat, amelyeket a területen vagy annak egy részén felveszi a kínálatába, ezzel az előnnyel pedig díjazás ellenében rendelkezik. Tehát a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója választja meg a tartalmat, amelyet a műholdra átjátszanak. Következésképpen, mint a nyilvánossághoz közvetítésért felelősnek, neki kell beszereznie a jogosultak engedélyét.

71. Emlékeztetek arra, hogy a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdése a) pontjának célja a szerzői jogok szempontjából releváns felhasználási cselekmény meghatározása a műholdas műsorsugárzás összefüggésében. A jogalkotó által választott megoldásnak csak akkor van értelme, ha a műholdas nyilvánossághoz közvetítés egységes és zárt okozati lánc, amely a

41 – A sugárzással és a tartalommal kapcsolatos egyértelmű döntéssel kapcsolatos szempontok valóban jelentősek a 93/83 irányelv előkészítő munkálatainak fényében (lásd a COM(91) 276 végleges, 33. és azt követő oldalak, valamint a COM(92) 526 végleges, 7. o.).

jelek bejuttatásával kezdődik, amelyet a műholdra történő átjátszás követ, majd a Földre sugárzás, mindez pedig az elsődleges közvetítést végző műsorszolgáltató szervezet felelőssége mellett.

72. A Bizottság írásbeli észrevételeiben hangsúlyozta, hogy tekintettel a 93/83 irányelv jogbiztonságra irányuló céljára, nem szabad annak rendelkezéseit a műholddal kapcsolatos műszaki kockázatoktól függővé tenni. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a sugárzási rendszernek zártnak kell lennie, abban az értelemben, hogy a nyilvánosság nem férhet hozzá a műsorhordozó jelekhez, amíg azok a közvetítési láncban vannak[42]. Úgy vélem, hogy a jelen ügyben ez fennáll, mivel a közvetített jel kódolva van, azt harmadik személy semmilyen módon nem foghatja.

73. Az Airfield és a Canal Digitaal azt állítják, hogy közreműködésük a „szokásos műszaki eljárásokra" korlátozódik, a 93/83 irányelv (14) preambulumbekezdése értelmében nem lehet úgy tekinteni, hogy azok a jel megszakítását okozhatják[43] a 93/83 irányelv (14) preambulumbekezdése rendelkezéseinek értelmében[44]. A tárgyaláson az érdekeltek azzal érveltek, hogy a műholdas csatornák összeállítása nem okoz megszakítást, mivel a műsorokat úgy közvetítik tovább, ahogyan azokat a műsorsugárzó szervezetektől kapják, tartalmuk vagy akár sugárzásuk időpontjának módosítása nélkül, valamint hogy a műszaki cselekmények, amelyeket végrehajtanak, nem minősülnek a szerzői jogdíj beszedését megalapozó cselekménynek.

74. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és az ügyre vonatkozó dokumentumok alapján egyetértek az Agicoa és a Sabam ellentétes elemzésével, amely szerint az említett közreműködés[45] a műsorsugárzó szervezetek által közvetített jelek műszaki átalakítását teszi szükségessé, ebből

42 – A fent hivatkozott Lagardère Active Broadcast ügyben hozott ítélet 39. pontja szerint „[a 93/83] irányelv így olyan zárt közvetítési rendszert szabályoz, amelynek a központi, lényeges és nem helyettesíthető eleme a műhold, olyannyira, hogy a műhold meghibásodása esetén a jelek továbbítása technikailag lehetetlen, és a nyilvánosság ekkor nem vehet semmilyen adást." A jelen ügyben nem vitatott, hogy az érintett rendszerben a műhold kulcsfontosságú.

43 – A közvetítési láncnak a jelek műhold általi közvetítését követő megszakadását állapították meg a fent hivatkozott Lagardère Active Broadcast ügyben (lásd Tizzano főtanácsnok ügyben ismertetett indítványának 48. pontját). A megszakadás az eredeti műsortól eltérő reklámok bemutatásával is megvalósulhat.

44 – A 93/83 irányelv elfogadásához vezető módosított javaslat (COM(92) 526 végleges, 7. o.) kifejti, hogy addig nem következik be a megszakadás, amíg az alkalmazott műszaki eljárás szokásos, valamint ameddig a közvetítés a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése alatt marad. A lánc folyamatos jellegét illetően lásd az irányelvre vonatkozó eredeti javaslatot (COM(91) 276 végleges, 4. o.).

45 – Tudniillik az Airfield által sugárzott csomagokat alkotó jelek tömörítésére, multiplexelésére, kódolására és kiválasztására irányuló cselekmény, ami túlmutat a „technikai módszere az eredeti adás vétele garantálásának vagy javításának" egyszerű cselekményén, és „műszaki közreműködést jelent […], amely lehetővé teszi az ügyfél számára a jel vételét […] és a védelemben részesülő műhöz való hozzáférést", amint arra a Bíróság a fent hivatkozott SGAE-ügyben hozott ítélet 42. pontjában, valamint a fent hivatkozott Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon ügyben hozott végzés 40. és azt követő pontjaiban rámutatott.

következően a közvetítési lánc megszakítását jelenti. Fontos rámutatni, hogy az Airfield a Canal Digitaal műszaki segítségével megváltoztatja a műsorsugárzó szervezetek által közvetített jelek természetét, és saját frekvenciáját használja a műsorok sugárzására, amely alapján azt lehet megállapítani, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója a szervezetekhez képest önállóan jár el. Úgy gondolom, hogy ezek a cselekmények túlmutatnak a „szokásos műszaki eljárásokon"[46], ebben az esetben megszakad a közvetítési lánc, amelyet eredetileg a műsorsugárzó szervezetek indítottak el, és egy új, az Airfield által létrehozott és meghatározott közvetítési lánc kezdődik. Ez a cselekmény lehetővé teszi számára, hogy az érintett műsorok műholdas továbbközvetítését az elsődleges közvetítést végző műsorsugárzó szervezettől eltérő közönség felé irányítsa, még ha ezeknek a műsoroknak a sugárzása egyidejű, és azoknak tartalma teljességgel megegyezik.

75. Az előzetes döntéshozatalra utaló két határozat olvasása alapján kitűnik, hogy a nemzeti bíróság abból a feltevésből indul ki, hogy a műsorhordozó jeleket kódolt formában sugározzák, és annak vétele a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójának előfizetői által is ebben a formában történik, amely szolgáltató rendelkezésükre bocsát egy dekódoló kártyát, amely lehetővé teszi ezeknek a jeleknek a dekódolását. A jelen eset tárgya tehát valóban a 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdése c) pontja rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.

76. Az Airfield előadja, hogy a műsorsugárzó szervezetek hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy ilyen kártyákat adjon el ügyfeleinek. Az Agicoa és a Sabam véleménye szerint erre az állítólagos hozzájárulásra mindazonáltal az érintettek nem szolgáltattak bizonyítékot. A nemzeti bíróság feladata annak értékelése, hogy elegendő bizonyíték áll-e rendelkezésre.

77. A tárgyaláson ez utóbbi szemponttal kapcsolatban az Airfield előadta, hogy a műsorsugárzó szervezetek éppen azért kérték a műszaki segítségét a programok kódolásához, hogy azokat csak a kiválasztott területen, tudniillik belga Flandriában lehessen venni, és az ne legyen a teljes nyilvánosság számára hozzáférhető[47]. Ez véleményem szerint jól mutatja, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója közreműködésének jelentős hatása van a 93/83 irányelv értelmében vett „műholdas nyilvánossághoz közvetítés" irányára. Véleményem szerint nem lehet azt vélelmezni, hogy a jogosultak által valamely szervezetnek a felhasználási cselekményhez adott engedély, amely a műholdas elsődleges közvetítés sugárzását jelenti, ugyanezen

46 – Ez a fogalom analógia útján a WIPO szerzői jogi szerződésének 8. cikkével kapcsolatos közös nyilatkozathoz hasonlítható, amely szerint „[a] nyilvánossághoz közvetítéshez szükséges anyagi eszközök rendelkezésre állása önmagában nem jelent e Szerződés vagy a Berni Uniós Egyezmény értelmében nyilvánossághoz közvetítést".

47 – A 2002-ben elkészített, a 93/83 irányelv alkalmazásával kapcsolatos jelentésében (COM(2002) 430 végleges, 3.1.1. pont) a Bizottság rámutatott, hogy a kódolás használata, amely a dekódoláshoz szükséges eszközök korlátozott rendelkezésre bocsátáshoz kapcsolódik, területi kizárólagosság létrejöttéhez, ebből következően az irányelv céljaival ellentétesen a belső piac töredezettségéhez vezet.

műsoroknak a független szolgáltató által saját ügyfelei felé történő továbbközvetítését is magában foglalja, amely eltérő közönséget jelent.

78. Mindezen tényezők összességére tekintettel úgy vélem, hogy nemleges választ kell adni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre, tudniillik, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a 93/83 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy nem összeegyeztethetetlen az uniós joggal az, hogy valamely tagállam joga megkövetelje valamely műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójától, hogy különleges engedélyt szerezzen a szerzői jog által védelemben részesülő műsorhordozó jelek használatára, ha ezeket a jeleket közvetetten egy műsorsugárzó szervezet közvetíti tovább, amely az említett szolgáltató fokozott közreműködését jelenti az alapeljáráshoz hasonló körülmények között.

D – *A műholdas csomagban található televíziócsatornák közvetlen továbbközvetítése keretében megszerzendő engedélyről*

79. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a hof van beroep te Brussel lényegében azt kérdezi, hogy ellentétes-e a 93/83 irányelvvel az, hogy valamely műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója köteles legyen engedélyt szerezni a jogosultaktól a védelemben részesülő műveknek valamely műsorsugárzó szervezet általi, a jelen ügy körülményei között történő – a televíziócsatornák közvetlen közvetítése keretében megvalósuló – közvetítéséhez.

80. Az ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést az elsőtől megkülönböztető tényezők nem az uniós jogban találhatóak, amelynek az értelmezését kérték, mivel továbbra is az említett irányelv releváns rendelkezéseiről van szó, hanem az alapeljárások ténybeli adataiban, amelyek az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képezik. Abban az esetben ugyanis, amelyet a „2. csoport” cím alatt tárgyal, a kérdést előterjesztő bíróság a szerepek más felosztását ismerteti, amely szerint a műsorsugárzó szervezet aktívabb a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója által kínált televíziócsatornák sugárzásában, pontosabban ennek a folyamatnak a kezdeti szakaszában, amely a műholdra átjátszást jelenti[48].

81. Ebben a feltevésben a továbbközvetítést „közvetlennek” lehet minősíteni, mivel a műsorsugárzó szervezet saját maga vagy egy harmadik személy segítségével biztosítja a műsorait hordozó jelek kódolását, és játssza át azokat a műholdra, az Airfield és a Canal Digitaal közreműködése nélkül. A műholdas

48 – Megjegyzem, hogy a két előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés ezzel szemben a Földre sugárzással kapcsolatos adatok minden pontja tekintetében megegyezik.

televíziócsatorna-csomag szolgáltatója és a vele kapcsolatban álló társaság csupán „utasításokat" ad az említett szervezetnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés által alkalmazott fogalomhasználat szerint.

82. A 93/83 irányelv 1. cikke (2) bekezdése a) és c) pontja alkalmazásának feltételei, amelyeket az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel kapcsolatban elemeztem, e tekintetben szintén érvényesek. Bár az említett feltételekkel kapcsolatban korábban kifejtett általános észrevételek érvényesek maradnak, ezeket a feltételeket ugyanakkor ezzel a helyzettel kapcsolatban konkrétan meg kell vizsgálni, tekintettel a más olyan helyzetekhez képest fennálló különbségekre, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság ismertetett.

83. Az alapeljárásban részt vevő felek ugyanazt az ellentétes álláspontot képviselik, mint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott válasz keretében. Tekintettel arra, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójának szerepe az érintett cselekményben ebben az esetben korlátozottabb, mint abban a helyzetben, amire az előző kérdés irányult, amennyiben arra igenlő választ kellene adni, véleményem szerint a Bíróságnak annál inkább azt kellene megállapítania, hogy nem követelhető az említett szolgáltatótól, hogy engedélyt szerezzen be valamely olyan továbbközvetítés címén, amelynek biztosításában a műsorszolgáltató szervezet aktívabban működik közre. Jelzem azonban, hogy azt javaslom a Bíróságnak, hogy a 93/83 irányelv releváns rendelkezéseit úgy értelmezze, amely a két esetben ezzel ellentétes válaszhoz vezet.

84. Ahhoz hasonlóan, amire az első kérdéssel kapcsolatban rámutattam, megállapítható, hogy azokat a televíziós műsorhordozó jeleket, amelyeket ez alkalommal a műsorsugárzó szervezet közvetlenül sugároz, a műholdra átjátszás szakaszában nem a nyilvánosság általi vételre szánják, a Földre sugárzás szakaszában ugyanakkor igen. Mindazonáltal ezek a jelek a közvetítési lánc útján, amelyet egészében kell figyelembe venni, az Airfield ügyfelei személyében speciális, vagyis gazdasági szempontból új közönséget érnek el.

85. Véleményem szerint a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója itt is a sugárzás első szakaszától kezdve közreműködik, bár sokkal kisebb mértékben, mint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel érintett feltevések esetén. A két előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint ugyanis „utasításokat" ad az érintett műsorsugárzó szervezeteknek, hogy azok a kódolási cselekmények során, amelyeket maguk végeznek el, a sajátjaival azonos kódokat használjanak, hogy ez követően lehetővé tegyék az

Airfield ügyfelei számára a jelek dekódolását az általa rendelkezésre bocsátott kártya segítségével, és megnézhessék az említett szervezetek műsorait.

86. A jelen esetben kétségtelen, hogy a műsorhordozó jelek a műsorsugárzó szervezet ellenőrzése és felelőssége mellett kerülnek a közvetítési láncba, mivel, és ez a legjelentősebb eltérés a korábban vizsgált esethez képest, az említett szervezet ezeket a jeleket a saját eszközei útján játssza át a műholdra. Ez a cselekmény tehát a műsorsugárzó szervezetnek, és nem a szolgáltatónak tudható be, mivel emlékeztetek arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy azok egymástól független szervezetek.

87. Mindazonáltal a műsorsugárzó szervezetek az Airfield közreműködése nyomán elveszítik az ellenőrzést a cselekmények fölött. Az utóbbi konkrétan többet tesz, mint egyszerű műszaki támogatás, mivel egyrészt meghatározza a kódolási kulcsokat, másrészt a műsorcsomagokat a „heads of agreement" szigorú feltételei szerint, amelyeket minden olyan műsorsugárzó szervezettel megköt, amelyek az úgynevezett közvetlen továbbközvetítést választották. Ilyen különösen az említett szerződések 3.1. pontja, amely arról rendelkezik, hogy az Airfieldnek döntési joga van azzal kapcsolatban, hogy felveszi-e a műsorokat az ajánlatába, vagy nem, az így megállapodott előnyért fizetett díjazásért cserébe. Számomra úgy tűnik, hogy ilyen körülmények között az érintett szervezetek nem rendelkeznek teljes ellenőrzéssel, vagyis teljes felelősséggel a műholdra átjátszással kapcsolatos cselekmények tekintetében, azokban legalábbis osztoznak a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatóval, sőt akár ez utóbbi ezeket egyedül viseli.

88. Az Airfield szerint a közvetítési láncban történő közreműködése szokásos műszaki eljárás, és az nem minősül annak megszakításának. Mindazonáltal véleményem szerint az „utasítások", amelyeket ad, számottevőek, mivel gyakoriak[49], és mindenekelőtt ezek azok, amelyek egyrészt biztosítják, hogy az említett szolgáltató által megcélzott közönség, vagyis a vele előfizetői szerződést kötött személyek venni tudják és dekódolhassák a sugárzott programokat[50], másrészt lehetővé teszi, hogy a műsorokat a szolgáltató általi kiválasztásnak megfelelően csomagokba sorolják.

49 – A tárgyaláson az Airfield képviselője kifejtette, hogy a kódokat minden hónapban módosítják, ami azt jelenti, hogy a szolgáltató rendszeresen új utasításokat ad a műsorsugárzó szervezeteknek azzal a kódolási móddal kapcsolatban, amelyet alkalmazniuk kell.

50 – Az Agicoa jogosan jegyzi meg, hogy az Airfield, amely határoz a jelekről, a műsorsugárzó szervezet bármilyen közreműködése nélkül dönthetne úgy, hogy megszakítja azok közvetítését valamely ügyfele számára abban az esetben, ha az érdekelt nem fizetné az előfizetését.

89. Márpedig a nyilvánossághoz közvetítésre adott engedély, amelyet a televíziós műsor szerzője adott a műsorsugárzó szervezetnek, nem feltétlenül jelent hozzájárulást ahhoz, hogy azt az Airfield által választott csoportosítás következtében olyan műsorokkal kapcsolják össze, amelyeknek természete vagy tárgya kevéssé egyeztethető össze azzal a közönséggel, amelyet az említett mű szerzője a maga részéről meg kívánt célozni[51]. Az a tény, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatójának szintén meg kell szereznie a szerző engedélyét, lehetővé tenné számára, hogy a csoportosan sugárzott műsorral kapcsolatban mind az anyagi érdekeit, mind a műsorral kapcsolatos személyhez fűződő jogait megőrizhesse.

90. A dekódoló berendezést, amely az érintett műsorok megjelenítéséhez szükséges, a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója bocsátja az előfizetői rendelkezésére, azonban úgy tűnik, a műsorsugárzó szervezet egyetértésével. E ténymegállapítással kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata, hogy ezt bizonyították-e.

91. Ez utóbbi tényező nem vonja kétségbe az elemzésemet, amely szerint a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója valójában a szerzői jog és a szomszédos jogok által védelemben részesülő művekre irányuló felhasználási cselekményt hajt végre, amely elválik a műsorsugárzó szervezet cselekményétől, és amely a 93/83 irányelv értelmében „műholdas nyilvánossághoz közvetítésnek" minősül[52]

92. Úgy vélem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre nemleges választ kell adni, ugyanúgy, mint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre, bár a műsorhordozó jeleket ebben az esetben a műsorsugárzó szervezet közvetlenül közvetíti tovább, vagyis a jelen ügy körülményeire tekintettel a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója kisebb mértékű közreműködésével.

51 – Ugyanígy, egy irodalmi szerző is megtagadhatja, hogy könyvét szétválaszthatatlan csomagban árulják, amely olyan műveket tartalmazó új terméket alkot, amelyek véleménye szerint rossz képet közvetíthetnek.

52 – Ebben az értelemben megjegyzem, hogy a műholdas műsorsugárzással foglakozó munkacsoport 2003-ban tartott ülésén a valamely másik tagállamból műholdas úton sugárzott, nem kódolt ingyenes külföldi csatornákkal kapcsolatban, amelyek vétele azonban minden tagállamban lehetséges, a résztvevők többsége úgy vélte, hogy a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója és egy műsorsugárzó közti szerződéses megállapodás arra vonatkozóan, hogy az ilyen csatorna szerves részét képezhesse a csomagnak (azért, hogy a műsor elektronikus programvezérlője révén jobban látható legyen a csomagban) egyenértékű a műsorsugárzó által adott engedéllyel, amely a jogosultak díjazásának kötelezettségét vonja maga után (az összefoglaló elérhető a Bizottság fent említett internetes honlapján). Véleményem szerint, ha egy ugyanilyen típusú megállapodás fizetős csatornák határokon átnyúló sugárzására vonatkozik, a műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója, aki még bizonyosabban anyagi előnyt élvez a cselekményből, annál inkább köteles a szerzői és szomszédos jogokkal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésére.

VI – Végkövetkeztetések

93. E megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen válaszoljon a hof van beroep te Brussel által előterjesztett két kérdésre:

„A műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 1993. szeptember 27-i 93/83/EGK tanácsi irányelvvel nem ellenétes, hogy valamely műholdas televíziócsatorna-csomag szolgáltatója köteles legyen engedélyt szerezni a szerzői jogok vagy a szomszédos jogok jogosultjától olyan cselekményekhez, amelyek során valamely műsorsugárzó szervezet számára az alapeljáráshoz hasonló körülmények közt szolgáltat műsorhordozó jeleket."